

Vilaforns: el model que reclama Cardona

El runam salí de Balsareny està impermeabilitzat i revegetat des de l'any 2010, una experiència que va promoure la Generalitat

David Bricollé 23.12.2017 | 23:34

El runam de Vilaforns, l'any 2009, quan es va començar a recobrir amb els plàstics impermeabilitzants per aïllar-lo del contacte amb la pluja

L'Ajuntament de **Cardona** ja va deixar clar ara fa deu dies, tan bon punt Ercros hi va cessar formalment l'activitat, que li reclamarà per via administrativa i, si és necessari, per la del contenciós, que «compleixi» el que el govern local

considera que és l'obligació de l'empresa si renunciava, com així ha fet, a seguir explotant el runam vell. Una «restauració integral» del que es deixa d'aquest dipòsit salí.

En les al·legacions que ha presentat al departament de Territori de la Generalitat, davant la proposta d'actualització del programa de restauració de la terrera vella, el consistori subratlla que aquesta restauració passa pel cobriment i aïllament del runam i que «garanteixi la revegetació» d'aquesta muntanya artificial. I cita textualment que aquesta actuació s'hauria de dur a terme «basant-se en un idèntic model del que es va aplicar per solucionar el problema de la terrera de residus miners salins a Vilaforns (**Balsareny**)».

És oportú, doncs, recordar quina va ser la intervenció que es va fer en aquell runam, i quin n'ha estat el resultat. El projecte va néixer el 2006 a través de la plataforma Montsalat –nascuda per denunciar la proliferació d'abocaments de residus salins i els seus efectes–, conjuntament amb l'empresa d'enginyeria i consultoria Grup Solucions.

La proposta que van llançar aleshores es basava en el cobriment de la muntanya amb polietilè. La iniciativa va provocar que el departament de **Medi Ambient** de la Generalitat decidís actuar a Vilaforns, per la qual cosa va convocar un concurs amb l'objectiu de «desimpactar» aquest runam. La proposta guanyadora va ser la que havia llançat precisament Grup Solucions, que al projecte inicial va afegir que damunt de la capa aïllant se'n disposaria una altra de terra vegetal i s'hi plantarien arbres i arbustos per camuflar el runam.

El desembre del 2009, el departament de Medi Ambient va iniciar els moviments de terra per rebaixar la cota de la muntanya i, el juliol del 2010, el projecte per aïllar de l'exterior els residus salins provinents de l'explotació de les mines de potassa encarava la recta final amb l'inici del cobriment dels tres milions de tones d'argiles i residus salins.

L'operatiu es va iniciar a la base de la muntanya, al vessant nord, just on hi havia els coberts dels veïns, que es van haver d'enderrocar per donar més amplada al runam. De baix es va anar cap amunt tot col·locant les capes de geotèxtil com si fossin teules. Així, quan plou, l'aigua de la pluja llisca sense penetrar a la muntanya i va a parar a les rases i la bassa de recollida.

La intervenció es va completar amb una capa de terra i hidrosembra, i la primavera del 2011 es van començar a fer visibles els efectes de la replantació, ja que hi va aparèixer la primera capa vegetal.

Un any després que es donés per acabada l'obra, les primeres anàlisis mostraven ja els efectes positius de l'aïllament, ja que es va constatar que s'havien reduït fins al 75% els nivells de salinització en torrenteres de l'entorn.

Materials alternatius

Montsalat va ser el precursor de la idea del recobriment del runam de Vilaforns amb polietilè, però amb posterioritat ha defensat la utilització de nous materials per a aquesta mateixa finalitat en altres dipòsits salins. En concret, el desembre del 2015 la plataforma ecologista feia públic un comunicat en què plantejava que es fes una prova pilot al runam de la Botjosa de **Sallent** segellant-lo amb poliuretà projectat (un material que ja s'utilitza amb assiduitat en la construcció com a aïllant tèrmic).

Una prova que, convençuts que donaria resultats positius, l'entitat plantejava que després es fes extensiva a la resta de dipòsits ja que creien que seria un mètode perfeccionat del model que fa cinc anys es va aplicar al de Vilaforns.

Montsalat argumentava que, més enllà de l'aprofitament que pugui tenir en el futur el material acumulat en aquestes muntanyes artificials, «la impermeabilització és una millora radical enfront dels runams oberts i exposats, com s'ha vist a Vilaforns».